

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . Lir 3.000

Letna naročnina . . . . . » 6.000

Letna inozemstvo . . . . . » 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 31 (1413)

Gorica - četrtek, 29. julija 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Evharistija in lakota človeštva

Ko se bodo v nedeljo 1. avgusta zaključile olimpijske igre v Montrealu v Kanadi, se bo pozornost vernih kristjanov obrnila v Filadelfijo (ZDA), kjer se bo začel svetovni evharistični kongres. Tudi slovenski verniki bodo navzoči na tem kongresu; slovenske škofo bo zastopal msgr. Janez Jenko. Pred odhodom v Ameriko je o evharističnem kongresu objavil naslednje razmišljanje.

Od 1. do 8. avgusta 1976 bo v Filadelfiji v ZDA potekal 41. mednarodni evharistični kongres pod geslom: Evharistija in lakota človeštva. Mednarodni evharistični kongresi imajo namen javno, slovesno počastiti Jezusa Kristusa, Boga človeka v njegovi velikonočni skrivnosti pod podobama kruha in vina. To je največji zaklad, kar jih ima Cerkev, prazakrament, temelj in središče vseh zakramentov. V Evharistiji vidi Cerkev rešitev vseh problemov, ki tarejo vernike in vso človeško družbo.

Kristus je vsaj dvakrat čudežno pomnožil kruh in nabil celotno množico ljudi, da bi na poti ne omagali. Dobremu pastirju so se smilile množice, ki so bile »kakor ovce, ki nimajo pastirja« (Mr 6, 34). Kristus je lajšal telesno bedo s kruhom in ozdravljanjem raznovrstnih bolezni. Bil je res pravi usmiljeni Samaritanec. Seveda ga je pri vseh delih usmiljenja vodila še globlja misel: poslušalcem pomagati do vere vanj ter jih privedi v božje kraljestvo. Telesna lakota in telesne bolezni so zunanji znak hujše duhovne lakote in duhovnih bolezni, za katerimi trpi človeški rod. Kristus je prišel na svet, da nam prinese odrešenje predvsem od duhovnih stisk. Zato je v svojem znamenitem kafarnumskem govoru dejal, da je on sam »pravi kruh, ki prihaja iz nebes in daje svetu življenje« (Jan 6, 33). Najprej je Kristus nebeški kruh v prenesenem pomenu: kruh je hrana za druge; Kristus daruje sebe in svoje življenje za odrešenje sveta. V dobesednem pomenu je Kristus naš kruh za življenje sveta po Evharistiji, ko si je izbral simbola hrane in pijače, kruh in vino, kot sredstvo za najvzvišenejši zakrament, saj pri mašnem posvečenju pride prebivat pod podobe kruha in vina in z njima ponavzročuje svojo kalvarijsko daritev ter se nam daje za duhovno hrano.

Apostol Pavel je ostro grajal vernike korintske cerkvene občine zaradi nerednosti, ki so se dogajale pri službi božji: vsak je namreč poizkušal svojo večerjo poprej in eni so gladovali, drugi se opijali. »Mar nimate domov, da bi jedli in pili? Ali mar hočete zaničevati božjo cerkev in sramotiti one, ki nimajo? Kaj bi vam rekli? Ali vas bom hvalili? V tem vas ne hvalim!« (1 Kor 11, 21, 22). Apostol zahteva od vernikov, da drug drugemu pomagajo, bogatejši dele od svojega obilja revnejšim. Potem bodo res med seboj bratje, ena verska skupnost. Evharistija sama je najboljši razlog za to. »Kelih zahvale, ki ga blagoslovljamo, ali ni udeležba pri krvi Kristusovi? Kruh, ki ga lomimo, ali ni udeležba pri telesu Kristusovem? Ker je en kruh, smo mi, ki nas je mnogo, eno telo, vsi smo namreč deležni enega kruha« (1 Kor 10, 16, 17). Po obhajilu pride v vse isti Kristus, ista njegova kri, isto njegovo telo. Smo res drug drugemu udje, skupaj pa eno telo, ena bratska skupnost, ki se mora seveda tudi v vsakodnevem življenju pokazati predvsem z deli ljubezni.

Od najstarejših časov se je v Cerkvi vedno naglašalo, da Evharistija ustvarja in krepi skupnost, kakor jo tudi na zunaj simbolizira. Vino, ki se uporablja, je iz mnogih grozdnih jagod, ki so rastle na raznih grozdnih in raznih trtah. Kruh je spečen iz mnogih pšeničnih zrn, ki so zrastle v raznih kliših in morda na raznih njivah. Kar je bilo poprej razdeljeno in raztreseno, to se v Evharistiji združuje, postane eno. To mora veljati tudi za nas vernike: čeprav smo različni po starosti in spolu, značaju in usmerjenosti, socialnem in ekonomskem položaju, smo vendar ena skupnost.

Evharistija je in mora ostati visoka šola krščanske dobrotelosti. Naj nam odzva-

nja jo v ušesih Gospodove besede: »In če jih lačne odpustim domov, bodo na potu omagali, kajti nekateri izmed njih so od daleč prišli« (Mr 8, 3). Pravi Kristusovi učenci so se vedno odlikovali v dejavni ljubezni do bližnjega.

JANEZ JENKO, škof

Dež in nevihte

Po hudi suši so prišli hudi nalivi, ki so zajeli pretekli teden srednjo in južno Evropo. Veliko škodo je utrpela Genova zaradi zračnega vrtnca in okolica Banjaluke, kjer se je utrgal oblak. Bilo je več ljudi mrtvih.

Katoličani v Vietnamu

Iz Vietnama prihaja malo vesti, katerim naj bi verjeli; politična propaganda našteva samo uspehe in načrte ob proslavljanju »demokratskih« uspehov. Dokler pa so vrata mednarodnim časnikarjem zaprta, je seveda dovolj vzroka, da smo do takih poročil vsaj nezaupni. Tako je v vseh diktaturah, pa naj so komunistične ali desničarske kova. Ob lasti, ki nima nič skrivati in hoče biti resnično demokratična, ne zapira svojih mej na pred svetovno kritiko.

Kaj se dogaja v zadnjem letu po zmagi odpora v Južnem Vietnamu, je zakrito svetovni javnosti. Tudi od tam govorniki uradna poročila o uspehih gradnji socialistične domovine, ničesar pa ni slišati o usodi onih, ki so se dolga leta bojevali proti četam Viet-konga. Iz sosede Kambodže je pred nedavnim prišlo poročilo, da je novi režim zahteval že okoli milijon smrtnih žrtev. Iz Vietnama pa je slišati samo, da so v teku masovna prešolanja in prevzganja in da delovne brigade prostovoljno obnavljajo porušeno deželo.

Kako pa je s Cerkvijo? V Severnem Vietnamu se je Cerkev že ves čas skušala vključiti v novo družbo. Vsa leta je bila popolnoma izolirana, odrezana tudi od Vatikana. Pred leti je blizu milijon katoličanov zapustilo Severni Vietnam in bežalo na Jug; sedaj pa je nad celotnim Vietnamom ena oblast.

Zdi se, da so se katoličani še kar dobro znašli ob spremembi režima. Z med revolucijo se je Cerkev vedno bolj distancirala od protikomunističnega državnega vodstva in nekaj duhovnikov se je tudi aktivno vključilo v boj proti Diemovi in kasneje Tienovi diktaturi.

Nekaj več je o življenju katoličanov v komunističnem Vietnamu povedal vietnamski primas, kardinal Trin Nhu Khue, ko se je mudil pred kratkim v Vatikanu. Ni sicer mnogo govoril, kar pa je povedal, kaže na dejansko stanje.

Katoličani se prilagajajo novim razmeram. Ateizem je svetovni nazor, katerega oznanja režim. Kljub temu je upanje, da morejo katoličani s svojim verskim nazorom aktivno sodelovati pri delu za dobrobit družbe.

Kardinal je dobesedno dejal: »Čeprav se Cerkev zaveda marksistične revolucionarnosti, pa mora kljub temu oznanjati veselo novico (evangelij) tudi v ta novi svet, vendar more to le tako, da prizna vrednote tega sveta.« Tudi vladno dovoljenje kardinalu Khueju, da je mogel v Rim po »kardinalski klobuk«, je dobro znamenje. V parlamentu v Hanoi je 20 poslancev katoličanov, med njimi celo dva duhovnika.

Francoske katoličane vabijo

Vodja francoskih komunistov Georges Marchais je v posebnem pozivu pozval katoličane, da naj podprejo ob prihodnjih volitvah njegovo stranko. Na to vabilo so odgovorili francoski škofje, da »Cerkev ni nobena politična stranka in tudi ni politična pomožna skupina.«

Katoličani se zavedajo, da zastopajo

po junijskih volitvah je lahko vsakdo uvidel, kakšne bodo perspektive za bodočo politično delovanje. Razmerje sil v novem parlamentu je postalo precej drugačno, odnosi med strankami so zadobili neke nove oblike. Težko bi bilo zato pričakovati hitro in enostavno sestavo vlade, ki mora iziti iz nove parlamentarne slike. Pri tem pa ne igrajo vloge le strogo številčni ali sploh notranjepolitični dejavniki. Celotna podoba italijanskega političnega življenja je tu zajeta. Notranja in zunanja

v pogledu družbene ureditve poglede, ki so v skladu z vero. Ni pa katoličanom prepovedano na splošno, da bi ne smeli sodelovati v francoski komunistični stranki. Tako je stališče francoskih škofov, čeprav je italijanska Cerkev v tem zavzela drugačno stališče.

Komunistični vodja Marchais je na zborovanju v Lyonu ponudil katoličanom in protestantom »mesto v skupnosti francoskega ljudstva«. Pri tem se je skliceval na podobno vabilo pred 40 leti, ko je tedanji vodja Thorez dejal: »Ponujamo roko tebi, katoličan, delavec, uradnik, rokodelc, kmet, ker si ti naš brat in si tudi enako zaskrbljen zaradi zatiranja kot mi!«

K razmerju do vere pa je Marchais dejal, da v socialistični Franciji ne bo državnega svetovnega nazora: »Nikoli ne bomo veri napovedali vojne. Kristjanom rečemo: vi imate vero, mi jo spoštujemo in jo bomo spoštovali. Pripravljeni smo na vsako srečanje s kristjani. Med marksizmom in krščanstvom sicer ni nobene teoretične sprave in ni mogoča nobena ideološka skupnost. To pa ni ovira, da ne bi bili v enaki meri žrtve kapitalističnega izžemanja. Skupna akcija je zato možna in potrebna.«

Predstavniki Cerkve sicer različno odgovarjajo na ta vabila. Socialistični katoličani menijo, da je mogoče vero ločiti od komunističnega programa, ki obljublja pomoč zatiranim in socialno urenost. Nadškof iz Grenobla zavrača komunizem, ker oznanja »razredni boj« in tudi tajnik francoske škofovske konference, škof Fanchet iz Troya je mnenja, da katoličani sicer ne smejo zapasti političnemu antikomunizmu, ki je večkrat le zastarel konzervativizem, a tudi se ne smejo pustiti zapeljati od komunističnih vab.

Poverjeni ministrski predsednik poslanec Giulio Andreotti

politika nedvomno sodita v glavno težišče bodoče vladne sestave in večine, ki jo bo podpirala.

Ko je prejšnji teden predsednik republike Leone podelil mandat za sestavo nove vlade poslancu Andreottiju, je s tem že nakazal nekatere značilne elemente. Predvsem ni državni poglavar samo sprejel namiga vodstva Krščanske demokracije, pač pa je z izbiro sedanjega mandatarja verjetno mislil ali nameraval veliko več. G. Andreotti je namreč že načeloval dvema prejšnjima vladama, ki nista bili po svoji sestavi formalno podobni levičnici. Izkazalo pa se je, da se je takratni ministrski predsednik lotil raznih problemov brez togosti ali strankarske ozkosti. Pragmatičnosti predsednika vlade in kasnejšega proračunskega ministra v zadnji Morovi vladi pa ni jemati v slabem smislu. In morda je sedanja izbira izhajala prav iz nekaterih kasnejših premikov in namenov, ki jih posl. Andreotti ne skriva oziroma jih tudi sam rad anticipira v znani svoji politični reviji »Concretezza«.

Ni naš namen ustavljati se ob osebnosti in značilnostih določene predsednika vlade. Ta se bo verjetno že v prihodnjih dneh podal na Kviral ter predsedniku republike sporočil svojo odločitev. Politični opazovalci menijo, da bo Leoneju predstavil seznam ministrov enobarvne demokratske vlade. Kako bo ta vlada potem dosegla zaupnico v parlamentu, pa je druga zadeva.

PARLAMENT IN VLADA: KJE JE MEJA?

Na to vprašanje ne bomo odgovarjali s klasično razmejitvijo posameznih oblasti, saj je to v moderni dobi že naredil Montesquieu. Tu gre za veliko bolj praktično vprašanje, kako razmejiti ne toliko zakonodajno od izvršne oblasti, pač pa določiti razlikovanje oz. mejo političnemu okviru sedanjega italijanskega političnega življenja.

Kot znano, je pred časom novi parlament izvolil svoje organe od predsedstva navzdol. Krščanska demokracija je dobila predsednika senata, komunistična partija pa predsednika poslanske zbornice. S tem je pravzaprav KPI prvič zasedla tako važno mesto (tretje v hierarhični lestvici za predsednikom republike in senata) v državnem vodstvu. Morda samo na sebi to še ni tako pomembno, saj je taka funkcija pravzaprav bolj častna in predstaviška. Vsekakor je bil za partijo to velik uspeh. Bistvo stvari pa je v tem, da je do tega prišlo na podlagi sporazuma med vsemi strankami »ustavnega loka«, od liberalcev do komunistov. Nobena skrivnost tudi ni, da je v resnici šlo za dvostranski sporazum med KD in KPI, torej za nekako prvo realizacijo onega zgodovinskega kompromisa, ki je bil do zadnjega nekaj glavni adut Berlinguerjeve stranke. To so dejstva, mimo katerih ni mogoče. Komunistična partija je kmalu za tem jasno povedala, da si želi podobnih sporazumov tudi za pogajanja o novi vladi oziroma o njenem programu, v čemer so jo — naravno — takoj podprli socialisti. S tem bi hotela KPI diktirati pogoje za vladno politiko in bi se v taki ali

drugačni obliki nehote vrnila v vladno večino. Je pa to mogoče?

Krščanska demokracija je tu pred zelo težavno nalogo. Ne želi si vstopa komunistov v vladno niti v vladni okvir. Zaveda se, da tu ni mogoče ponoviti izkušnje s parlamentarnimi predsedstvi. Do kod bo uspela? Pri nameravani sestavi enobarvne vlade si je Andreotti doslej uspel zagotoviti poleg KD le podporo južnotirolske SVP, medtem ko so tradicionalni zavzniki, republikanci oz. socialni demokrati napovedali kvečjemu vzdržanje pri glasovanju. Nekaj podobnega si lahko vlada čaka od socialistov, seveda če omili formalno nasprotovanje do komunistov. Slednji so se tudi oglasili in pravijo, da bi se sicer vzdružili, a za to zahtevajo uradno povabilo tako od strani ministrskega predsednika kot od same Krščanske demokracije. Vsako uganje o rešitvi tega zavozlanega problema je za sedaj preuranjeno.

SCHMIDT SVARI

Kot da bi vsa zadeva ne bila že sama na sebi dovolj zapletena, so jo skušali še bolj zaplesti nekateri mednarodni posegi, ki so v zadnjem tednu močno razburkali že razgibane politične vode. Znano je, da prihajajo zlasti od strani ameriške diplomacije in samega washingtonskega političnega vrha razni opomini italijanskim politikom. V glavnem gre za namige, naj krščansko demokratski politiki ne popustijo v odnosih do komunistov. V dobi ameriške predvolivne kampanje se je oglasil tudi sam Ford, kar pa so nekateri imeli bolj za kritje notranjih političnih potreb in izbire bodočega predsedniškega kandidata republikanske stranke. Tudi Kissinger ni nikoli skril svojega nasprotovanja vstopu KPI v politično večino v Italiji. Če so sicer taki izrazi ameriške zaskrbljenosti upravičeni, so pa vseeno vzbudili v Italiji razna negotovanja, češ da gre za očito vmešavanje in kršitev suverenosti države.

Še bolj pa je prav pred kratkim razburil duhove zahodnonemški kancler Schmidt, ki je dejal, da so štiri zahodne velesile (ZDA, Vel. Britanija, Francija in Zahodna Nemčija) na sestanku v Portoriku sklenile odreči finančno pomoč Italiji v primeru vstopa komunistov v vladno večino. Marsikdo je pri tem dejal, da to predstavlja zadnji udarec Andreottijevemu poskusu za sestavo vlade. Spet drugi tolmačijo te namere kot »pomoc« vladnemu mandatarju, češ da bo lahko na podlagi teh pomislekov odbil prezahtevno ceno KPI.

Nas tu ne zanimajo take ali drugačne interpretacije Schmidtovih izjav ali namer velikih zahodnih zveznikov. Mar nam je usoda demokracije v Italiji, ki se mora s tako težavo prebijati skozi nasprotujoče si tokove. Mar nam je napredek in neodvisnost države, v kateri tudi mi živimo in zato nočemo, da bi se čez noč spremenila v črno obarvano vojaško diktaturo ali v »ljudsko« demokracijo. Mar nam je izpolnitev ustavnih norm, saj posebej kot Slovenci že nad trideset let čakamo, da bo »beseda meso postala«. Vse to nam leži pri srcu, ko se zanimamo za rešitev sedanje vladne krize, gotovo ene izmed najtežjih in povojni zgodovini.

Kristjani na festivalu Unità

Komunistična partija Italije prireja leto za letom čez celo poletje festivale svojega dnevnika Unità. Prireja jih po vsej državi in tudi po slovenskih vaseh. Ti festivali so neke vrste ljudsko slavlje, kjer se pije vino, se pečejo klobase, čevapčiči, piščanci; kjer je zmeraj tudi muzika in ples. Navadno ne manjka tudi kak govor tega ali onega partijskega prvaka. Vržejo tudi briškolo ali kaj podobnega.

Ta okvir festivala je povsod enak. Priključijo pa veliko ljudi, če le ni slabo vreme. Na ta način komunisti v poletnem času zabavajo ljudi, z dohodki, ki niso majhni, pa krijejo stroške za svoj dnevnik; poleg tega še izvajajo uspešno propagando za svojo stranko. Niso spregledali starega reka rimskih cesarjev: Panem et circenses. Ljudstvu je treba dati kruha in zabave, pa bo šlo za tabo.

FESTIVAL UNITA' V TRSTU

Tak festival Unità so imeli tudi v Trstu na Montebellu. V okviru večdnevnega festivala so imeli tudi okroglo mizo na temo: Izbira vere in izbira politike. K temu debatnemu večeru so poklicali nekatere italijanske katoličane, ki so se pri zadnjih volitvah odločili, da kandidirajo za komunistično partijo. V njih imenu je na debatnem večeru govoril Raniero La Valle, ki je bil izvoljen na listi PCI za senatorja. Poslušalo ga je nekaj stotin komunistov in nekomunistov.

GOVORI RANIERO LA VALLE

Raniero La Valle ni kar tako. Svoj čas je bil urednik katoliškega dnevnika Avvenire; na zadnjem vatikanskem koncilu je zastopal katoliške laike; bil je poročevalec italijanske TV v Južni Ameriki, na Kitajskem, v Vietnamu. V Trstu je njega dni govoril katoliški akcij, kil na srečanjih Krščanske demokracije, se udeležil konference za narodne manjšine v Trstu. Reči smemo, da je v italijanski javnosti pomembna osebnost.

Il Meridiano di Trieste, ki o tem poroča, pravi, da je La Valle govoril dolgo, natančno in podrobno ter razvil čudovito lekcijo iz katekizma. Govoril je o razlikah med vero in politikom, o tem, da se vera ne sme zlorabljati za politiko, da oblast ni nekaj svetega, da se je treba upirati krivičnim socialnim uredbam. Razlagal je Marxa, razvoj marksizma; zaključil, da sta za odpravo sedanjega stanja le dve poti: ali vera ali ateizem; uprli se je malikom, ki jih stavijo namesto Boga zato, da čuvajo trdnost oblasti. Omenjeni list zaključuje: Novost niso stvari, ki jih je La Valle povedal, novost je dejstvo, da je o tem lahko govoril na festivalu Unità.

Govoru je sledila debata, pri kateri pa so se oglašali skoro izključno navzoči kristjani.

La Valle bi ne bil uskok iz katoliških vrst, če bi ne zavzel kritičnega stališča tudi do cerkvene hierarhije. Dejal je, da se Cerkev v Italiji pripravlja na »čistke«, ki bodo pripeljale do stalinizma v Cerkev. Seveda so take njegove trditve navzoči pozdravili z bučnimi aplavzi. Danes namreč žanje največje odobravanje pri ljudeh, če govorijo čez Cerkev in kritizirajo dela cerkvene hierarhije.

NEKAJ KRITICNIH PRIPOMB

Zgornje podatke smo povzeli po omenjenem tržaškem tedniku. Kaj reči k njim? Zelo na kratko: Teoretično so že mnogi dokazovali nevzdržnost sodelovanja med marksisti in kristjani, to je vernimi ljudmi. Zato ni razloga, da bi to tu ponavljali. Rajši bomo bolj praktični. La Valle in tovariši naj bi bolje študirali prakso oziroma zgodovino komunističnih partij na svetu, tudi slovenske. Videli bi naslednje:

Ko se partija pripravlja, da prevzame oblast ali z revolucijo ali na demokratičen način kot v Italiji, se veže z vsemi silami po geslu: Tutto fa brodo. Nič novega zato, če je partija sprejela v svoje naročje tudi Raniero La Valle in tovariše in če je tega izvolila za senatorja. Pri nas so Edvarda Kocbeka sprejeli v sam Izvršni svet OF.

Te pomožne sile, ki se pridružijo partiji, uživajo določeno svobodo, vendar zmeraj pod kontrolo partije. Ta preračuna, kaj ji je taktično v danem trenutku v korist. V Trstu je preračunala, da ji je v korist, če La Valle katehizira nekaj kristjanov, saj se za svoje partije ne boji; videli smo, da se niso oglašili k besedi. To ni nič novega, kot meni tržaški tednik, temveč spada k bistvu partijske taktike, ko se pripravlja na oblast. Tudi krščanski socialisti so na Slovenskem pogosto »katehizirali« ljudi med revolucijo, vendar dokler in kakor jim je partija dovolila.

Kadar pride partija na oblastne stanje bistveno spremeni. Takrat zavlada partij-

ska disciplina, tj. diktatura, ki ne trpi »sektštva«. Sektaštvo pa je zavzemanje samostojnih stališč proti odločitvam partijskega vodstva. Takrat se »kristjani za socializem« morajo odločiti ali za patrijo in marksizem (na Slovenskem razni Brec-lji, Fajfarji in drugi) ali zapustiti partijo (in to je zelo tvegano) ali pa jih partija porine na stranski tir, kjer morajo molčati (glej Edvard Kocbek).

Toda takih, v svojem krščanskem nazoru nepremagljivo zasidranih osebnosti, je le malo. Med slovenskimi »kristjani za socializem« je bil edinole Edvard Kocbek. Masa kristjanov se po prihodu partije na oblast prilagodi novim razmeram in se izgubi v raznih masovnih organizacijah

Preroška služba

Za marsikoga bo dejstvo, da je kot laik — in posebno še kot izobražen laik — poklican, da vrši v cerkvenem občestvu tako službo, nemajhno presenečenje. Navadili smo se gledati na preroke kakor na izredne svetopisemske pojave, na mo-že, ki so spadali v puščavski svet stare zaveze. Morda smo jih včasih pogrešali v sodobni, idejni in moralno nestanovitni in večkrat zmešani družbi, nismo pa premislili, da gre za funkcijo, ki mora biti v Cerkv in družbi neprestano živa. Še manj pa smo se zavedali, da gre za posebno in izključno dolžnost laikov.

V čem je prav za prav preroška dolžnost? To je dolžnost svarjenja, opominjanja, opozarjanja, predvidevanja, kritike in pohvale, to je dolžnost jasne besede ob pravem času, ki omogoča cerkveni hierarhiji pravilno in v skladu s potreba-mi časa usmerjati svoje delo.

Zakaj naj bi bilo to izrecno laiško poslanstvo? Tudi preroki stare zaveze niso bili duhovniki. Bili so možje, ki so živeli po božji volji sredi sveta, ljudje, ki so prav zato prvi opazili klice zmota in opozarjali na njih posledice prej kakor večina njih sodobnikov. Uvideli so nevarnost razvad predno so se te usodno razpasle, opominjali so svetno in duhovno oblast z vso poniznostjo in odločnostjo na njih dolžnosti, pa tudi branili njih dobro ime, če je bilo treba.

Taka je preroška služba še danes. Člani družbe, člani Cerkev, ki imajo različne od Boga prejete darove so poklicani, da to vrše vsak na svojem področju. Imamo strokovnjake za tehnične vede, ki bodo v teku generacij v marsičem spremenili način življenja, pa tudi strokovnjake za filozofijo, družboslovje, gospodarstvo, vzgojo. Nekateri vidijo globlje in dalj, zato je njih dolžnost opozarjanja in svarjenja večja. A nikjer ni rečeno, da preprosta mož in žena, oče in mati ne vidita v svojem življenjskem krogu problemov, ki so drugim še prikriti.

Ljudje, ki žive v svetu, kristjani, ki živimo v svetu, moramo pravočasno opozarjati na nevarnosti, na novo problematiko časa, svariti, buditi in hvaliti pojave in življenjski nemir, ki ga vidimo okrog sebe. Dolžnost hierarhije pa je, da te glasove posluša, presoja in končno izreče svoj nauk ter razsodi.

Pri preroški službi gre predvsem za dolžnost predvidevanja. Ni to kaka čarovniška skrivnost. Gre za zmožnost, ki jo ima na svojem področju vsak dober strokovnjak. Metereolog zna iz prejetih podatkov predvideti vremenske spremembe, ki so za večino še nevidne. Zdravnik predvidi razvoj bolezni, filozof predvidi na daljšo dobo kakor katerikoli drug strokovnjak, družbeni razvoj na podlagi teorij in idej, ki so za večino še mrtva črka, politik predvidi težke posledice dejanj, ki se zde na prvi pogled morda nepomembna...

Ni dolžnost cerkvene hierarhije imeti strokovnjake na vseh področjih. Vsi verni laiki smo namreč istočasno strokovnjaki Cerkev in družbe v celoti. Za to je vzporedna s preroško dolžnostjo laikov, dolžnost hierarhije, da posluša svoje vernike in pri svoji učeniški službi upošteva njih glas.

Cerkev se v svojem nauku ne more motiti, nima pa nobenega zagotovila, da bo spregovorila pravočasno. Cerkev ne more učiti zmote, a v danem trenutku lahko molči, ko bi morala spregovoriti. Kako to?

Odgovor je ta, da je Cerkev lahko vodnica le, če ima med verniki preroke v že opisanem pomenu besede. Če laiki v Cerkv in predvidevajo, cerkveno učiteljstvo ne more dati smernic pravočasno — in vodstvena iniciativa preide, vsaj za čas, iz rok krščanskega občestva.

Gre za neprestano ravnanje med uče-

(Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije).

NASE NAPOVEDI

Nismo preroki in ne sinovi prerokov, vendar moremo Raniero La Valle in tovarišem napovedati, kaj se bo z njimi zgodilo čez pet let ali še prej, če pride PCI na oblast. Zgodilo se jim bo kakor slovenskim krščanskim socialistom in raznim sopotnikom drugih komunističnih partij: ali bodo sami postali prepričani marksisti in s tem odpadniki ali pa bodo izginili v molku in anonimnosti, če ne v kakem zaporu ali preganjanju. Imeli pa bodo za doščanje, da so pomagali ugonobiti svobodno demokracijo v Italiji in ustvariti novo diktaturo, podobno kot njega dni številni »kristjani za fašizem«.

Mi jim po tej poti ne bomo sledili, ker preveč ljubimo demokratično svobodo.

K. H.

Zdravnik ubogih - dr. Stanko Vrčon

2. julija je v San Franciscu, Kalifornija, umrl za neozdravljivo boleznijo dr. Stanko Vrčon, doma iz Dobravelj na Vipavskem, kjer se je rodil leta 1913. Bil je brat tragično umrlega Branka Vrčona.

Tedanji kriški župnik Ivan Rejec je spoznal, da je Stanko zelo bister deček, zato ga je poslal v malo semenišče v Gorico. Tu je vsa leta uspešno študiral. Pred maturo je izstopil in nato opravil maturitetne izpite na državni gimnaziji. Pozneje se je vpisal na univerzo in dokončal medicinsko fakulteto. Po vojni se je skupaj z materjo izselil v ZDA. Tam je moral ponovno položiti izpite, da je lahko vršil poklic zdravnika.

V milijonskem mestu, kot je San Francisco, posameznik le težko vzbudi splošno pozornost. In vendar je bil pokojni Stanko znan po vsem mestu zaradi svojega krščanskega življenja in kot zdravnik ubogih. Vsako jutro je pri prvi zgodnji maši prejel sv. obhajilo, potem pa je ves dan od prvih jutranjih ur do pozne noči posvetil bolnikom; nikoli ni prišel domov pred enajsto uro ponoči. Ni si privoščil

niti potrebnega časa za kosilo. Med eno in drugo vizito je v naglici použil kosček kruha. Ko je pozno ponoči prišel domov, ni nikoli vstal od mize, da ni prej z mamo in družino odmolil rožnega venca.

Med zdravniki v San Franciscu je on edini tudi ponoči nudil zdravniško pomoč v zloglasnih delih mesta, kamor si nihče ponoči ne upa. Nič za to, če je bil večkrat napaden, okraden in če je izginil celo njegov avto. Zato je pa ob njegovi smrti žalovalo vse mesto, ob njegovi krsti so se zbrali duhovniki vseh narodnosti. Na radiu in televiziji so imeli spominske govore pod naslovom: San Francisco je izgubil zdravnika ubogih, svetniškega dr. Vrčona.

Kot je bilo lepo njegovo življenje, tako je bila lepa njegova smrt. Naravnost težko je čakal, da pojde h Gospodu po plačilo za vsa plemenita dela. Edina grenka kaplja je bila, da zapušča 86-letno mater, ki je izgubila pet sinov. Njegove zadnje besede so bile: »Z veseljem pričakujem prihoda Gospodovega.«

Njegova življenjska pot je bila s trnjem posuta. Doma so bili revni, zato ga je v letih študija podpiral župnik Rejec. Med vojno se kot kristjan ni mogel pridružiti OF, ker je videl v njej predvsem pripravo za komunistično revolucijo in diktaturo. Posledica je bila ta, da so požgali njegovo skromno rojstno hišo, ker se ni hotel ukloniti komunističnemu terorju. Ta požig je bil eden prvih komunističnih zločinov na Primorskem. Niso imeli promisleka pred dejstvom, da je bila s tem vrnena na cesto in pognana v tujino vdova s petimi nedolnimi otroki. Ves pritisk, vse grožnje Stanka Vrčona niso uklonile. Ostal je zvest idealom naroda in Cerkev. Kreposti umrlega naravnost kličejo, da bi jih kdo obdelal v posebni knjigi, da ne obledijo in da ostanejo kot zgled naši mladini.

VERSKÉ NOVICE

KRATKE NOVICE

Bohinjska železnica

Tako so imenovali progo, ki preko Opčin in Krasa povezuje Trst z Gorico in dalje skozi soško in baško dolino vodi do Jesenice. Od tam pa skozi predor pod Karavankami teče dalje do Beljaka in naprej do Dunaja. To železnico so slovesno odprli 19. julija 1906, torej pred 70 leti. Za to priložnost se je po novi progi pripeljal v Gorico tudi cesar Franc Jožef.

Za tiste čase je bila proga tehnično silno zahtevno delo tako zaradi terena kot zaradi predorov in mostov. Najdaljši je bil solkanski most čez Sočo, ves iz kraškega kamna z razponom 85 m. Takrat je bil ta most z največjim lokom na svetu, pravo čudo inženjerije. Predor pri Podbrdu je bil dolg 6.338 m. Poleg tega so izvrtali še 29 krajših predorov in zgradili 50 mostov.

To železnico je Avstrija zgradila zato, da bi imela najkrajšo pot od Dunaja do Trsta, to je do morja. Za Gorico je bila nova proga velika gospodarska pridobitev posebno za izvoz prvega krompirja, sadja in zelenjave na Dunaj. Takrat šele so na poljih okrog Gorice začeli saditi zgodnji krompir. Danes je pa proga v Jugoslaviji in njen pomen je upadel.

Novomašniška posvečenja v Avstriji

Na praznik sv. Petra in Pavla so bila novomašniška posvečenja v štirih avstrijskih škofijah in sicer na Dunaju, v St. Pöltnu, Linzu in Salzburgu, naslednjo nedeljo 4. julija pa še v Gradcu, v Innsbrucku in v Peldkirchu (Predarlška), pa je bilo posvečenje že pred štirimi tedni. Posvečenih je bilo 33. diakonov za škofijske duhovnike, 29 novomašnikov pa je izšlo iz redovniških vrst. Skupno ima Avstrija torej 62 novih duhovnikov.

Ce napravimo primerjavo s Slovenijo (1.700.000 prebivalcev, Avstrija štirikrat toliko), potem vidimo, da je slovenska Cerkev lahko še zadovoljna, čeprav je tudi tam število od lanskega leta nekoliko padlo; vseh novomašnikov na področju Slovenije je 48, od teh je 18 redovnikov. Zanimivo je, da letos dve škofiji v Avstriji, celovška, kjer živi slovenska narodnostna manjšina in gradiščanska, kjer živi hrvaška, nimata novomašnikov. Pred meseci sta sicer dva koroška bogoslovca prejela diakonat, ki je zadnja stopnja pred redom duhovništva, a sta potem posvečenje odložila. Ne ve se, za koliko časa. Položaj postaja vznemirjajoč, saj se je starostna meja aktivnih duhovnikov dvignila že nad 50. leto.

Širite „Katoliški glas“

Poslanica sv. očeta ob začetku olimpijskih iger

Ob začetku olimpijskih iger je sv. oče naslovil na kanadsko vlado posebno poslanico v francoskem jeziku, ker je v Montrealu glavni jezik francoščina. V poslanici sv. oče pozdravlja kanadsko vlado in ljudstvo, ki je gostoljubno sprejelo olimpijske tekmovalce. Nato poudarja, da je taka svetovna športna manifestacija nekaj koristnega, saj lahko prispeva k razmahu človeških vrednot, ki morajo biti svete tudi kristjanu. Med temi so zlasti medsebojno spoznavanje in spoštovanje med ljudmi in prispevek k miru med narodi. Saj ravno športne igre učijo, naj bo tekmovalstvo med ljudmi nekaj miroljubnega in poštenega.

Pomoč avstrijske Caritas potresencem

Avstrijska Caritas se je obvezala, da bo obnovila po potresu uničeno vas Maniago v Furlaniji. Po temeljitih razgovoru z županom Piccolijem je dogovorjeno, da bodo začeli z gradnjo 40 enostanovanjskih hiš. Z avstrijskimi gradbenimi podjetji pa so že sklenjene pogodbe, da začno takoj z gradnjo teh poslopij in sicer tako, da vse pripravijo doma, nakar jih na področju sestavijo. Gradnja naj bi bila do jeseni končana. Dodeljene bodo te hiše takim potresencem, ki nimajo sredstev, da bi si sami mogli kaj pomagati.

Poleg tega bo Caritas še posredovala dobavo betonskega železja, cementa in lesa za obnovo drugih projektov v Mania-

gu. Za 12 družin bodo preurejeni železniški vagoni avstrijske železniške uprave, da bodo zasilna rešitev za prezimovanje.

Bralci pišejo

Sramežljive mlekarne

V slovenskem tržaškem tedniku so v kakem članku omenjene od časa do časa tudi »Kraške mlekarne«. Nekdo, ki ne živi na Tržaškem, sodi, da gre za kako slovensko zadrugo ali podjetje. Zato je presenečen, ko vidi samo napis »Latterie Carische« in še toliko bolj ob napisih »Bar Bianco«, »Milk Bar« in »Milch Bar«, torej poleg italijanskega še v angleščini in nemščini, kar ga spomni na čase angloameriške vojaške uprave, če ne »Adriatisches Küstenland«, preden mu pride na misel, da smo le v časih turističnega razmaha.

Sicer je znano, da je na Tržaškem največ obiskovalcev z jugoslovanske strani poleg nemških, niti ne tako bogatih in radodarnih turistov. Verjetno obiskovalcev z jugoslovanske strani ne manjka tudi v Devinščini.

Razen tega pa je Devinščina še dvojno-zično področje, o čemer pričajo tudi napisne krajevne table kot Duino-Devin, Sistiana-Sesljan, itd. Zal samo krajevne table, že kažipoti pa ne več. Za razliko od gorške pokrajine, kjer kažejo tudi v italijanskih in furlanskih krajih kažipoti v Doberd del Lago-Doberdob ali na S. Michele-Vrh ali v Savogna d'Is-Sovodnje in podobno.

t.r

ČISTA POT V ZAKON

Na skupno življenje v zakonu se je treba resno pripraviti s poslušanjem in razmišljanjem božje besede, s sodelovanjem pri liturgičnem življenju Cerkev in z izvrševanjem dobrih del. Vse to je zaročenecem velik pripomoček, da znajo obvladati spolni nagon in se tako v njih utrjuje krepkost čistosti.

Stalni nauk Cerkev je, da kdor še ni vstopil v zakonski stan, nima pravice do zakonskega občejanja. Kajti to je tako nepreklicno dejanje, ki se uresničuje v vsej duhovni in telesni popolnosti le v ljubezenski zvezi, ki je dokončno in javno priznana z zakonsko zavezo pri poroki.

Zato so predzakonski spolni odnosi nedopustni, ker izražajo nekaj, kar med zaročencema še ne obstaja. Za kristjane, ki so poklicani, da posvetijo svojo ljubezen z zakramentom, so taki odnosi izven božjega načrta in proti njemu, ker se z njimi izrablja človeška spolnost, ki jo je Bog postavil v službo človeštva in reda v njem, to je skupnega družinskega življenja.

Spolni odnosi pred zakonom za zaročence niso znamenje prave in nepreklicne ljubezni, ki jo Jezus Kristus posvečuje po zakramentu; zato so kakor ponarejen denar.

Razumemo — pravijo italijanski škofje v svojem dokumentu o zakonu in družini —, da je predzakonska čistost trda in težka mnogokrat prav zaradi osebnih in krajevnih okoliščin. Toda milost, ki jo Bog daje tistim, ki hočejo izpolniti zapoved ljubezni, jim pomaga, da to zmorejo. Ta jih podpira, da v skupnem naporu, v poniznosti, zatajevanju in upanju pokažejo današnjemu uživanjaželnemu svetu zgled prave ljubezni, ki je dar Svetega Duha. »Sad Svetega Duha pa je ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, zdržnost« (Gal V, 22).

tržaške novice

Ekumensko slavlje na Vejni

V nedeljo 11. julija je bilo popoldne ob 17. uri ekumensko slavlje na Vejni, ki je priklicalo v Marijino svetišče veliko število vernikov. Slavlje je bilo združeno z mašo, ki so jo sodarovali trije letošnji novi mašniki iz Slovenije in p. Roman Tominc, ki slavi letos 60 let redovnih obljub. Med slovesnostjo je v cerkvi pel zbor iz župnije sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, kjer je p. Tominc za župnika. Iz govora, ki ga je med mašo imel novomašnik, smo povzeli naslednje sklepe misli:

Pred vami stojimo trije novomašniki kot predstavniki vseh letošnjih novih mladih slovenskih duhovnikov. Gotovo si vsak izmed vas postavlja vprašanje, kakšni so naši cilji, kaj pravzaprav hočemo dati slovenskemu ljudstvu.

Neposredno pripravo na duhovniško posvečenje smo imeli na Sveti gori z duhovnimi vajami. Da nam Kristus lahko govori, je potreben molk, zbranost, tišina. »Tukaj sem, Gospod, da vršim Tvojo voljo,« smo izrekli popolnoma premišljeno. Hočemo živeti v tem svetu, toda pričati za Kristusa s svojim delom in besedo, usmerjati sebe in druge proti večnosti. Z nami duhovniki naj bi tudi ostali bratje in sestre božjega ljudstva, pod vodstvom škofa, pričali v svetu za Kristusa z vsem žarom krščanske ljubezni. Hočemo graditi edinost s Kristusom, biti z zapuščeno Jezusom v naših bratih. Postaviti hočemo Kristusa na prvo mesto, pred svojimi željami in teženji. Večja je žrtev, z večjim veseljem jo Bog sprejme. Pa tudi mi imamo večje zadoščenje. Zato same po sebi odpadejo neumestne pripombe ob novih mašah, kako je tega ali onega škoda. Nikakor! Bog je zaradi svoje neizmernе dobrote in ljubezni vreden neprimerno večjih žrtev, kot si jih mi ljudje sploh moremo zamisliti, kaj šele storiti. Veliko nam lahko pove slovenski pregovor. Za novo mašo se spleče potrgati par podplatov, kaj šele za celo duhovniško življenje!

Vedno pogostejše se postavlja vprašanje, ali je duhovnik še potreben današnji družbi, ki meni, da je tako popolna. Star moder kovač z Vipavskega je z nekako otožnostjo govoril o propadu svoje obrti, češ ljudje ga več ne potrebujejo. Podkve in vse drugo so zamenjali stroji. Ljudje se selijo iz vasi v mesta. Z duhovniki, modruje on, je drugače. »Potrebovali vas bodo vedno. Dokler bo človek umiral (in to bo do konca sveta), dokler bodo ljudje jokali in bodo bolni (teh bo vedno), dokler se bodo poročali (poročali se bodo vedno), dokler bodo ljudje grešili, bo duhovnik v imenu Kristusa odpustil, delil zakramente, učil... Dokler bo človek čutil potrebo po Bogu — tudi to bo vedno —, bo duhovnik stal pripravljen storiti, kar je v njegovi moči.

Zaupna in ponižna molitev k Bogu nas vseh pa bo garancija, da bo imela Cerkev vedno dovolj duhovnikov. Bo tudi moč, da bomo vsi, starejši in mlajši, zvesti Bogu, poklicu, svojim vernikom in samim sebi.

Ce bi sedaj vprašali našega zlatomašnika, ali mu je žal, da se je odločil za duhovništvo, bi nam s prepričanim odgovoril, da ne in nikoli. Tudi nam ni. Zato z veseljem začnemo novo življenjsko pot. Računamo tudi na vašo duhovno pomoč.

Katoliška Cerkev na Poljskem in v Jugoslaviji (4)

Drugi klub »Znak« pa se drži navodil poljskega episkopata. Izdaja tednik »Tygodnik Powzechny« v nakladi 40.000 izvodov ter intelektualni mesečnik »Znak« v nakladi 7.000 izvodov. Hkrati izdaja klub »Znak« še približno 15 knjig na leto. Naklada pa je odvisna od količine papirja, ki jo oblasti dovolijo. Seveda zavisi vse od vsakokratnega vzdušja, ki vlada med Cerkvijo in državo.

Ko je vladal Gomulka, se je njegova trda roka čutila tudi na cerkvenem področju. Po zamenjavi Gomulke z Gierkom se je stanje za vse katoličane na Poljskem močno izboljšalo.

Edward Gierek, sedanjí voditelj pojske komunistične partije, je po rodu iz Šlezije, dežele rudnikov in neprekinjene katoliške tradicije. Gierek je delal kot deset-tisoči poljskih delavcev pred zadnjo vojno v Belgiji in Franciji. Za cilj si je postavil dvigniti raven poljskega življenja na vi-

Izidi pri maturah v Trstu

Na klasičnem liceju so izdelali vsi dijaki, tako s Tržaškega kot tudi z Goriškega. S Tržaškega: Dragica Blažina, Rossana Gheršin, Vilma Kjuder, Doriana Kofol, Rosanda Kralj, Sonja Milkovič, Igor Vrabec. Z Goriškega: Loredana Antoni, Karel Devetak, Onorina Monti, Ksaverij Nanut in Marko Petejan.

Na znanstvenem liceju so izdelali vsi dijaki in sicer: Antonini Mara, Cebulec Marina, Cernicev Tatjana, Cesar Mauro, Dolenc Edvard, Don Patricija, Furlan Licia, Marega Izabela, Obersnel Hadrijan, Ota Aleksander, Padovan Vilma, Pauletlich Tjasa, Pecenko Davor, Pertot Sandro, Sisti Favsta, Tavcar Loris, Valli Melita, Vatonani Savino, Breclj Marija Doroteja, Cante Eddy, Cok Boris, Guglielmi Marina, Kalc Aleksej, Legisa Marija, Mikac Willy, Milic Igor, Petaros Emil, Rebula Sonja, Semec Majda, Siega Boris, Starc Igor, Starc Mira, Stubelj Majda, Sturman Robert, Timeus Aleš, Trampuz Pavel, Volcic Tatjana, Zigon Marta.

Na učiteljsku je izdelalo 28 dijakov, šest pa je bilo zavrnjenih: dva s tržaškega učiteljskega, dva z goriškega in dva privatista. S tržaškega učiteljskega so izdelali: Vlasta Berdon, Sonja Caharija, Elio Carli, Majda Cerniava, Silvija Emili, Marija Fučka, Sonja Gregori, Katy Kostnapfel, Lija Leghissa, Paul Redfern, Erika Scheimer, Nadja Sossi, Elizabeta Starc, Franko Strajn, Nevenka Tul, Ariella Vertovec, Tanja Zuccoli. Od privatistov je izdelal Anton Trento. Z goriškega učiteljskega so izdelali: Walter Devetak, Lady Gergolet, Nives Grauner, Marija Jarc, Marko Jarc, Katarina Ošbat, Eleonora Pahor, Livij Pahor in Aleksandra Princ.

Na trgovskem tehničnem zavodu le ena dijakinja ni opravila mature. Izdelali so: Sergij Carli, Daniela Eva, Sabrina Franco, Loredana Frandoli, Suzana Grgič, Walter Hušu, Sonja Kante, Andrej Kapun, Edi Košuta, Tea Košuta, Savina Kovic, Ida Mesghez, Elga Moro, Ada Pancrazi, Oskar Pancrazi, Dragica Pegan, Mirjan Salvi, Sergij Sancin, Amalija Scabar, Dario Stofa, Elder Svab, Walter Vatovec, Franco Abrami, Edwin Bernetic, Marija Bisacchi, Jordan Calzi, Igor Crismanoich, Jurij Gustinčič, Sonja Leghissa, Ornella Neppi, Rosana Pernarčič, Silvana Pieri, Igor Racman, Edvard Sosič, Neva Tul, Nadja Vidimari.

Število učencev na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem

Primorski dnevnik je zbral prve podatke o vpisu otrok v slovenske osnovne šole za leto 1976/77. Podatki, ki niso uradni in dokončni, kažejo rahel napredek, saj je v I. razred že zdaj vpisanih 8 otrok več kot v lanskem šolskem letu, skupno pa je v osnovnih šolah vpisanih več otrok kot v šolskem letu 1975/76.

V I. razred je do sedaj vpisanih 289 (lani 281), v vse razrede osnovnih šol pa skupno 1338 (lani 1329) otrok. V primerjavi s podatki iz prejšnjih let se torej opaža stalno, čeprav rahlo naraščanje, kar je za našo narodnostno skupnost razveseljujoče dejstvo.

Ni pa popolnoma zadovoljivo, ko beleži-

šino zahodnoevropskega sveta. Ni pa ideolog, pač pa pragmatik, to je človek prakse, ki se prilagaja trenutnemu položaju. Tako je vpeljal tudi čisto nov odnos do katoliške Cerkve. Zena in hči Gierka sta praktični katoličanki.

S prihodom Gierka na oblast so minili časi, ko je bil kardinal Wyszyński pod stalnim strogim policijskim nadzorom, ko so katoliški časopis »Tygodnik Powzechny« zaplenili, ker ni hotel objaviti hvalnice ob Stalinovi smrti, ko je Apostolski sedež vsa izdanja (publikacije) »Paxa« postavil na index, seznam od Cerkve prepovedanih knjig.

Poljski Cerkvi je vlada vrnila posestva, ki jih je Cerkev imela na ozemljih predvojnne Nemčije, ukinili so popisovanje cerkvene imovine za odmerjanje novih davkov, s posebnimi zakoni in ukrepi se pospešujejo številne družine v duhu krščanske morale. Končno: polske oblasti so pozdravile proglašitev p. Maksimiljana Kolbeja med blažene, ki je kot žrtev nacistov umrl v zloglasnem koncentracijskem taborišču v Auschwitzu (Oswiecim).

mo hud padec pri vpisu na šoli v ul. sv. Frančiška (letos 1 - lani pa 11 vpisanih v I. razred) in menimo, da bi moralo biti več vpisanih tudi na šolah pri Sv. Ani, v Skednju in v miljski občini. Največji porast vidimo pri vpisu v I. razred na osnovni šoli pri Sv. Jakobu (lani 7, letos 15) in na Opčinah (lani 21, letos pa 31 vpisanih).

Poroštvo dežele SSG v Trstu

Na predlog odbornika za finance Tripinija je deželni odbor Furlanije-Juljske krajine sprejel zakonski osnutek, ki pooblašča deželno upravo, da nudi svoje jamstvo nad predjumi do največ 300 milijonov lir, ki jih bo moralo povprašati Stalno slovensko gledališče v Trstu za izplačilo dohodkov svojega osebja in splošnih stroškov. Dežela si je s tem prevzela odgovornost stvarnega doprinosu k reševanju gmotnih težav, ki tarejo SSG. Le-to bo imelo zdaj možnost najeti kratkoročnih kreditov za kritje sprotnih stroškov, ker razpolaga s primernim jamstvom.

Poglavitno vprašanje SSG zadeva že dalj časa izbojavanje formalnega priznanja, kar je povezano z večjimi dotacijami iz sredstev ministrstva za turizem in prireditve. Formalno-finančno vprašanje slovenske gledališke ustanove je trenutno v proučevalni fazi, celotna zadeva pa bo morala najti rešitev na ravni pristojnega ministrstva.

Poroka

V soboto 24. julija sta se v Zgoniku poročila Nadja Lupinc in Edi Košuta iz Rojana. Prijatelji jima želijo veliko sreče na skupni življenjski poti.

Zgonik

V Samatorci je umetnik Anton Mihelič restauriral sliko sv. Urha. Delo je bilo zahtevno, saj je moral vnesti v sliko cele koščke, najti soglasje barv in olj ter sliko izravnati, da je sedaj kot nova in bo taka ostala vsaj sto let.

Pretekli petek zvečer smo imeli v Samatorci lep koncert. Duo Pahor iz Trsta, je igral na flavto in klavircembal. Koncert je bil v okviru deželne razstave vin in smo ga bili vsi veseli.

V Saležu smo lepo počastili sv. Aleša ob njegovem prazniku 17. julija. Med slovesno sveto daritvijo je cerkveni zbor iz Sv. Križa izvajal Mavovo mašo pod vodstvom dirigenta Verginelle. Cerkvica ima sedaj popravljen streho in pročelje na pobudo občinske uprave.

Za žrtve potresa so v zgonski občini zbrali nad 2 milijona in pol lir in za tri tovarnjake blaga. Smučarski klub je nabral veliko stvari, cerkvena nabirka pa je dala 500.000 lir, od teh 100.000 na praznik sv. Aleša. Imeli smo tudi zunanjo proslavo, na kateri nam je v beneškem narečju govoril o problemih potresencev g. Mario Lavrenčič in g. Gujon. Videli smo tudi dva lepa filma o Cankarju in Kosovelu, mladina pa je filma dopolnila s primernimi recitacijami obeh ustvarjalcev. Ansambel Galebi in humorist ter med odmorji se srečolov v korist potresencev je zaključil vaško prireditvev.

Sv. oče v Castelgandolfo

Pretekli teden se je sv. oče Pavel VI. preselil v poletno vilo v Castelgandolfo. To pot ni uporabil avtomobila, temveč helikopter, kajti v vatikanskih vrtovih so pripravili prostor za pristajanje te vrste letal. V 11 minutah je bil v Castelgandolfo. Tam bo ostal čez poletje. Vsako sredo bo priletel s helikopterjem v Vatikan, kjer bo imel običajno tedensko srečanje z verniki v veliki dvorani avditorija. Ob nedeljah bo molil angelovo češčenje z balkona v Castelgandolfo. Istočasno bodo verniki na trgu sv. Petra lahko po radiu sledili molitvi in nagovoru sv. očeta.

Najhujši pritiski na katoliško Cerkev so že minili. Toda vse socialistične države, ki so zgrajene ne na diktaturi delavskega razreda po Leninovi zamisli, ampak na diktaturi ogromnega aparata partije, ne morejo izpeljati svojih večletnih gospodarskih planov in socialnih sprememb brez »bespartiniji« v Sovjetski zvezi, ki predstavlja 80 do 90 % celotnega prebivalstva.

Na Poljskem so »bespartiniji« katoliške množice, tudi člani močnega klub »Paxa«, v Jugoslaviji so nepartijoi člani Socialistične zveze delavnega ljudstva, v katero so sicer formalno vpisani skoraj vsi državljani, a sama SZDL obstaja le na papirju, obstajajo pa njena vodstva, odbori vseh stopenj, ki jih vodijo seveda preizkušeni partijci.

V Jugoslaviji so nekoliko drugačni odnosi med Zvezo jugoslovanskih komunistov in med verniki krščanskih Cerkva kot pa na Poljskem. Sedanja Poljska ima sedaj samo katoliško Cerkev, ker je izgubila ogromne svoje predele, ki so bili naseljeni s pravoslavnimi milijoni vernikov,

Zakaj oblast ne mara Ivana Cankarja

Ste se že kdaj vprašali, zakaj moraš na Zale, to je na pokopališče, ali pa se povzpeti na Rožnik, če hočeš videti kak spomin na Ivana Cankarja v Ljubljani? Temu možu Ljubljana ni še postavila spomenika, čeprav jo je opeval kot še nihče drug pred njim ali za njim. Od njegove smrti do danes je preteklo skoro 50 let, slovenska prestolnica se pa ni še opogumila, da bi mu postavila kje v mestu primeren spomenik. V tem času so se zvrstili vsakovrstni režimi in vlade: Anton Korošec, Nikola Pašić, general Zivković, kralj Aleksander, ministra Marušić in Pucelj, Stojadinović in Cvetković in še kdo. Po vojni je prišla »ljudska oblast«, ki trdno sedi v sedlu že 30 let. Vodili so jo Boris Kidrič, Boris Kraigher, Stane Kavčič, sedaj pa vedrijo v Ljubljani Franc Šetinc, Andrej Marinč in drugi.

Na ljubljanskem magistratu so se v 50 letih zvrstili številni župani in občinski predsedniki. Ali glej, še nikomur ni padlo v glavo, da bi postavili v beli Ljubljani Ivanu Cankarju spomenik. Ima ga v Clevelandu, nima ga v slovenski prestolnici. Po zadnji vojni so postavili nešteto spomenikov širom po Sloveniji in tudi v Ljubljani sami, Ivanu Cankarju ga še niso. Ali ga bodo? Močno dvomim, da bi ga kdaj postavila katera koli oblast v Ljubljani in sicer iz preprostega razloga, ker je Ivan Cankar bil zmeraj skregan z oblastjo in oblast z njim. To drži tudi po njegovi smrti.

Vemo, da Cankar ni maral cerkvenih oblasti in te niso marale njega. Kako naj bi ga, ko pa so župniki tako pogosto tarča njegove satire in kritike! A tudi civilne oblasti ga niso marale. Ivan Hribar, tedanji ljubljanski župan, ni dovolil, da bi dan Cankarjevega pogreba bil dan žalosti za vse mesto. Nič čudnega; tudi Hribar je bil del oblasti, ki ji Cankar ni prizanašal. Politiki, uradniki, gospodarstveniki, torej voditelji naroda ali »gospoda« so mu bili koristolovci, sebičneži, hinavci, kratko farizeji in filistri.

Ali je bil zaradi tega Cankar anarhist? Nikakor. Bil je človek, ki je v mladosti občutil socialno krivico in zapostavljanje od strani gospode. Zato je vedel, kako to boli. Bil je pa tudi resnično ljubezen in odkritosrčen. Zato ni trpel laži in hinavščine. Ljubil je slovenskega človeka. Zato je želel, naj bi imel dobre in poštene voditelje, naj bi imel pravičnega gospodarja. Prepričan je bil, da bo svojemu ljudstvu, svoji domovini najbolj izkazal svojo ljubezen, če bo odkrival njene grehe, da se poboljša. Zaradi tega Cankarjeva družbeno kritika nima destruktivnega namena, ni pozival k nasilnemu upor, ampak k poboljšanju. V tem oziru je podoben prekom stare zaveze. Niso poznali usmiljenja z napakami ljudstva, zlasti ne njegovih voditeljev, grozili so mu s kaznimi, a v srcu so svoje ljudstvo ljubili in z njim terpel v nesreči. Cankar je zato mogel zapisati:

»Resnično, domovina, nisem te ljubil kot emrav otrok, ki se drži matere za krilo; tudi te nisem ljubil kot solznomeškbni vzdihovalec, ki ti kadi v lice sladke dišave, da te skele uboge oči; ljubil sem te s spoznanjem; videl sem te vso v nadlogah in v grehah, v sramoti in v zmotah, v ponižanju in bridkosti; zato sem z žalostjo in srdom ljubil tvojo oskrnjeno lepoto, ljubil jo stokrat globlje in stokrat više od vseh tvojih trubadurjev« (Bela krizantema).

Toda oblast je ljubila in ljubi trubadurje, ki ji kadijo v lice sladke dišave. Zmeraj je bilo tako in je tudi danes s slovensko ljudsko oblastjo, oziroma s partijo.

ki pa so po zadnji vojni pripadli nekatere baltijskim državam, največ pa Ukrajini in Belorusiji, to je Sovjetski zvezi. Poljska je poleg tega izgubila po pokolih tujih okupatorjev še nekaj milijonov Judov.

V Jugoslaviji se je s priključitvijo Primorske-Juljske Krajine povečalo število katoličanov. Pač pa je jugoslovanska katoliška Cerkev izgubila pol milijona Nemcev, ki so živeli v Sloveniji in Banatu ter so bili večinoma katoličani in ki so se umikali skupaj z nemško vojsko, ko je bežala v nemške kraje.

Poleg katoliške Cerkve torej obstaja v Jugoslaviji številčno neprimerno močnejša pravoslavna Cerkev z lastnim patriarhom za srbske pokrajine in z ohridskim metropolitom za Makedonijo. Potem so še milijoni muslimanov v Bosni, v avtonomni deželi Kosovo in Metohija, dalje muslimani v zahodni Hrvaški in Makedoniji.

Prva leta po zadnji vojni se jugoslovanskemu kardinalu Stepincu ni bolje godilo kot pa poljskemu vodilnemu kardinalu

Tudi ta ima rajši solznomeškbne vzdihovalce, kakor pa može, ki govorijo resnico. Zeli si hvale in ne kritike, hinavskega povečevanja in ne stvarne presoje.

Tudi danes gorje tistemu, ki kaže na domovino v nadlogah in grehah, v sramoti in v zmotah, v ponižanju in bridkosti. Tudi danes si zasluži očitke: »Ne ljubiš domovine! Njen nezvest sin si!« In ljuba domovina mu zapre vrata, če ga ne pošlje v arest.

V tem je pisatelj danes na slabšem kot je bil Ivan Cankar.

K.H.

Sedma »Mladika«

Sredi julija smo dobili zadnjo številko tega priljubljenega mesečnika, preden gremo na počitnice. Že na drugi strani je napovedano študijsko srečanje »Draga '76«, ki bo letos na Opčinah ob Finžgarjevem domu, kar je vsekakor za bližnje in bolj oddaljene obiskovalce bolj prikladnejše glede na prometne zveze.

Predavatelji bodo predstavljeni dan poprej na tiskovni konferenci, kar je spet pomembna novost. Obenem pa so s tem izločene motnje, ki jih je prejšnja leta sprožal Dragi bolj ali manj (ne)prijazen tisk.

Uvodna beseda »Mladike« je tokrat posvečena uspehu zadnjih volitev. Z njo pisec jasno postavi manipuliranje velikih strank, posebno partije v zvezi s slovenskimi kandidati. Predvsem pa jasno postavi igranje socialistov s Slovenci tja, kamor spada, rekoč: Ta stranka ni še nikoli poslala kakega slovenskega člana ne v deželni svet ne v parlament.

Novelo je prispeval Teodor Durnik pod naslovom »Odmev tišine«. Alojz Rebula pa List iz dnevnika ob 50-letnici Kosovelove smrti. Članek o slovenskih duhovnikih na Tržaškem znova odpira pereče vprašanje novih poklicev. (Mogoče je dušno pastirstvo tudi preveč razdrobljeno in je večja medsebojna povezanost otežkočena?). Boris Artač prispeva članek za 120-letnico rojstva Nikola Tesla. Vinko Beličič pesem »Višarski motivi«, z rahlo trpkostjo. Vladimir Kos pa pesem »Brv v rastoči svetlobi«. Martin Jevnikar predstavlja v vrsti zdamskih slovenskih listov tokrat revijo »Katoliški misijonir«. Nadaljuje pa pregled zdamske in zamejske literature z Lojzeto Iljo, Vojkom Arkom in Marjanom Maroltom. Prisrčen je prispevek o verski vzgoji otrok, vzet naravnost iz življenja. B. P. piše o glasbi za razvedrilo. Ina Jus pa poda izpoved »Poznam roko«.

Pod črto prinese list svoje misli o tem, kako KPI vabi SSK k »razmišljanju« in o tem, kako so v Sloveniji preprečili prodajo knjig v založbi doma Sodalitas v Tinjah na Koroškem. O njih poda obširen pregled zopet Martin Jevnikar. Zorko Harej pa o Cerkvenem glasbeniku, ki je po tridesetih letih začel ponovno izhajati. Edi Zerjal piše o pomoči potresencem. Objavljen je tudi zapis o primorskem rojaku Vilku Čekuti v Kanadi, ki je v Torontu izdal svojo knjigo »Prigisče«.

Ujeditlivi »Čuk na obelisku« poje tokrat povolilne pesmi. Jelki Gherbez npr.: »V senatu glej obrazek blede, / napredno sedež je razgret. / Zakaj le priimek nad trideset let / potujčenja nosi sled?«

Dragu Štoki pa tako: »Si dolgo upal in se bal, / veliko delal, malo spal. / Srce je srečno, prazno ni: / Slovenska skupnost še živi.«

Ali Dušanu Košuti: »Med borbo smo točili čisto vino, / zdaj smo v kleti firme »De Martino«. / Sod pušča, vino vre, suši se doga, / naj grem po eno- ali PSthologia?«

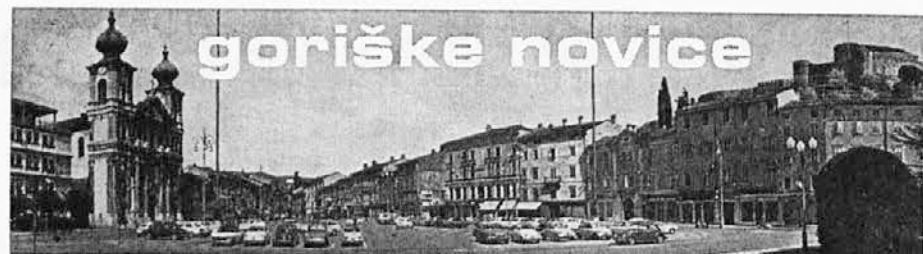
Wyszynskemu, a po našem mišljenju je Poljska uporabljala prisilo z večjo trdoto kot Jugoslavija, ki je sicer zaradi svoje samostojne osvobodilne borbe le poiskala svojo različico komunistične diktature, medtem ko so poljski državniki kar kratkomalo presadili sovjetski sistem v odnosih do Cerkve.

V osnovnih temeljnih odnosih pa so odnosi uradne Poljske in uradne Jugoslavije do ver enaki. Verouk sta obe izključili iz vseh šol. Dovoljujeta sicer strogo verski tisk, toda Poljski se soočajo z omejitvami v dodeljevanju papirja za tiskanje in pa v pomanjkanju novih verskih listov, ki jih oblast zlepa ne dovoli.

V Jugoslaviji pa naklada verskih listov ni omejena.

Romanja na božje poti v notranjosti države sta na Poljskem in v Jugoslaviji prosta, le na Poljskem niso možna romanja v tuje romarske kraje, ker je sploh zelo omejeno potovanje Poljakov izven bloka socialističnih držav.

(Drugič naprej)

Odstop štandreske rajonske konzulte

Na svoji zadnji seji, ki je bila v sredo 21. julija, je štandreska rajonska konzulta soglasno sklenila, da odstopi v znak protesta od goriške občinske uprave, ki sistematično prezira predloge in zahteve štandreske konzulte glede raznih infrastruktur, ki jih občina namerava uresničiti na štandreskem področju.

Zadnje čase se je pozornost osredotočila na problem avtoporta. Goriška občinska uprava noče slišati, da bi spremenila prvotni načrt in da bi za ta objekt namenila druga zemljišča. Rajonska konzulta je že večkrat o tem vprašanju razpravljala z odbornikom za javna dela Zucallijem, toda vsakokrat je bil odgovor isti, da načrtov ni mogoče spreminjati.

Kdor vsaj nekoliko pozna delovanje goriške občine na področju javnih del, ve povedati, da je večina načrtov sad improviziranja, ne pa programskega zasnovanega dela in so zato stalno podvrženi raznim spremembam. Pri tem ne razumemo, zakaj tako trmasto vztraja pri prvotnem načrtu avtoporta, ki tako hudo prizadeva štandreske kmete in vso štandresko skupnost. Odvzem 50.000 kv. metrov rodovitne zemlje predstavlja nenadomestljivo izgubo.

Glede drugačne ubikacije avtoporta je bilo že iznesenih več predlogov. Naj bi v ta namen uporabili del letališča, ki itak ne služi nikomur, razen nekaterim goriškim in tržaškim bogatašem, ki si lahko privoščijo osebna letala.

Ob odstopu je delegacija štandreske konzulte šla tudi do goriškega župana in mu obrazložila vzroke, ki so privedli do odstopa. Ponovno je bila izražena zahteva, naj občinska uprava končno zavzame stvarnejše stališče do problemov štandreske skupnosti in da globalno reši problem razlaščenja slovenske zemlje.

Tudi župan ni pokazal veliko dobre volje. V glavnem je potrdil že znano stališče, da se ne da ničesar storiti in da kar občina dela na štandreskem področju, je predvsem v korist Štandrežcem samim. Od goriškega župana bi pričakovali drugačno zadržanje, saj dobro ve, kako Štandrežci odločno nasprotujejo gradnji raznih industrijskih con, avtoporta, ljudskih stanovanj in podobnega.

Ker v Štandrežu ni več rajonske konzulte, je že v teku akcija za ustanovitev posebnega odbora, v katerem bodo zastopali vsa štandreska društva in organizacije. Ta odbor bo imel kot glavno nalogo vsklajevanje raznih akcij za učinkovito zaščito štandreskih narodnostnih, socialnih in gospodarskih interesov.

Ob odstopu štandreske rajonske konzulte je štandreska sekcija Slovenske skupnosti zavzela odločno stališče v podporo akciji rajonske konzulte, saj je zadržanje goriške občinske uprave nesprejemljivo in v popolnem nasprotju z večkrat izraženimi željami po konstruktivnem sodelovanju med rajonskimi konzultami in občinsko upravo. Rajonske konzulte so bile namreč ustanovljene za večjo povezavo in sodelovanje med osrednjo upravo in prebivalstvom, ne pa za stalno odklanjanje predlogov prizadetega prebivalstva.

Sekcija Slovenske skupnosti ponovno ugotavlja, da je stališče SSK do problemov avtoporta in drugih pobud na štandreskem ozemlju, ki je od vsega začetka odločno nasprotovala takim načrtom, popolnoma v skladu z interesi štandreske skupnosti. Le odločnim nastopom svetovalec SSK v goriškem občinskem svetu se je treba zahvaliti, če danes tudi drugi zavzemajo sprejemljiva stališča do teh vprašanj.

Sekcija Slovenske skupnosti v Štandrežu oboja neodgovorno zadržanje goriške občine in poziva vse politične in druge organizacije, da zavzamejo jasno stališče do tega tako važnega problema, kajti če bo goriška občina uresničila načrtani program glede raznih infrastruktur, posebno še avtoporta, potem je slovenski štandreski skupnosti zagotovljen narodnostni pogin.

Štandrež

Po daljši boleznini nas je zapustil Alojz Lestan, star 82 let. Rodil se je pravzaprav v Mirnu, toda med vojno, ko so Miren požgali Nemci, se je preselil v Štandrež in tu ostal. Ob pogrebu ga je spremljalo troje sinov in hčerka. Njegov sin Aleksander je duhovnik in sedaj dekan v Črničah. Ta je vodil v cerkvi somaševanje, pri katerem je sodelovalo 12 duhovnikov.

Dokler ni stopil v pokoj, je rajni Lestan bil v službi pri zavarovalnici Assicurazioni Generali. Kot tak je veliko hodil po naših vaseh in so ga ljudje dobro poznali. Bil je dober družinski oče in zgleden kristjan. Rad je tudi prebiral slovenski katoliški tisk in bil nanj naročen. Pokopan je na štandreskem pokopališču.

Bog naj mu da večni pokoj. Vsem njegovim sorodnikom, posebno še sinu Aleksandru, izrekamo naše iskreno sožalje.

Seja Slovenske skupnosti

V sredo 21. julija se je v Gorici sestala tajništvo Slovenske skupnosti in obravnavalo pereči problem premestitve raznih slovenskih šol v druge stavbe. Sejo je vodil tajnik dr. Damijan Paulin, ki je podal uvodno poročilo in seznanil tajništvo z akcijami, ki so v teku.

SSK ugotavlja, da je k takemu stanju pripomoglo zadržanje goriške občinske uprave, ki v vseh povojnih letih ni poskrbela za primerne nove prostore za nobeno slovensko šolo. Zato SSK ponovno poudarja nujnost po takojšnjem začetku gradnje novih šolskih poslopij v ul. Campi in zahteva izbiro primernih zemljišč za šole v južnem delu mesta.

Tajništvo je nadalje poverilo nalogo dr. Karlu Brešanju, ki zastopa SSK v skupnem šolskem odboru, naj zahteva, da se ta takoj sestane in zavzame skupno stališče ter podvzame primerne ukrepe za globalno rešitev nujnega problema šolskih prostorov.

Rupa

Pretekli teden smo spremili na zadnjo pot Ivana Devetaka, po domače Nutota. Pokojnik je ućakal lepo starost, saj bi čez nekaj mesecev imel 84 let. Pred tremi leti pa je s svojo življenjsko družico Tino obhajal zlato poroko.

Nuto je bil doma z Vrha, svojo ženo si je pa izbral na Peči, a dom si je kupil v Rupi ter tako že pred mnogimi leti postal član naše vaške skupnosti. Po poklicu je bil vesten in priden mizar. Delal je pri Mizarski zadrugi v Mirnu in drugod. Tudi domačinom je po svojih močeh rad pomagal, ko je bilo potrebno v stanovanjih kaj urediti ali popraviti.

Z ženo sta imela dve hčeri in sina Darkota, ki so vsi živi in imajo vsak svojo družino. Sam je bil versko in narodno trdno zavezan ter tako skupaj z ženo vzgajal tudi svoje otroke. Čeprav je zadnja leta bolehal, je vendar do zadnjega prebiral slovenske časopise in spremljal življenje naših zamejskih ljudi.

Naj mirno počiva v domači zemlji, katero je tako ljubil. Zeni Tini, hčerama in sinu izrekamo občuteno sožalje.

Interpelacija Slov. skupnosti na doberdobskega župana

Občinski svetovalci SSK so na doberdobskega župana naslovili naslednjo interpelacijo (vprašanje):

Ob ugotovitvi, da so v Doberdobi na otroškem igrišču v neposredni bližini vrtca, osnovne šole in pokopališča v teku priprave za praznike, ki so se v prejšnjih letih vršili ob Doberdobskem jezeru, na športnem igrišču in na drugih prostorih, podpisani svetovalci SSK, potem ko ugotavljajo, da o tem ni bilo nikakega poročila na seji občinskega sveta dne 20. t. m. in da so že leta ukinjena praznovanja na omenjenem prostoru, saj veljajo z ozirom na pokopališče posebni predpisi, vas vprašujejo:

1. če je o tem občina seznanjena in če je za to dala ustrezna dovoljenja;
2. v pozitivnem primeru želijo vedeti, pod kakšnimi pogoji so bila ta dovoljenja izdana;
3. če so odstranjeni vzroki, vsled katerih je v preteklosti prišlo do ukinjenja praznikov na navedenem prostoru;
4. če smatrate za koristno, da se bodo prazniki vršili na otroškem igrišču, kjer so v rasti mlada drevesca, med katerimi mnoga vsajena šele letos, in če ne vidite nevarnosti, da se naredi škoda tudi na prostoru, odmerjenem otroškemu vrtcu, kjer je mreža, ki služi za ograjo, bila te dni, ko so v teku priprave, popolnoma odstranjena;
5. če ni občina smatrala za potrebno svetovati, da bi se prazniki vršili na primernejših prostorih, ki so prav tako občinska last.

Na slovenskem jamboree-ju

OBVESTILA

Zanimanje za skavte me je nagnalo, da sem jih obiskal na njihovem jamboree-ju v dolini Celline in nekaj dni preživel z njimi. Takoj po mestecu Maniago se začne gorska cesta, ki se kakih 10 km vije skozi ozko sotesko med Cellino in gorskimi stezami. Marsikje ni bilo več prostora za cesto in so jo morali izdolbsti v skalo ali skozi predor. Vožnja z avtom na tem delu ceste je zato romantična, a zahteva pazljivega vozača. Ko se pa približaš vasi Barcis, se dolina razširi in cesta dobi dovolj prostora, da se tudi sama razširi v normalno asfaltirano pot.

Pri Barcisu se lahko ustaviš in si ogledaš umetno jezero, ki so ga ustvarili z jezom, da zajemajo vodo za elektrarno in za namakanje. Zaradi suše je sedaj jezero močno prazno in kaže svoje ilovnate bregove. Ko je polno vode, je pa gotovo lep pogled nanje.

Od Barcisa dalje cesta ni več problem. Kaj kmalu se ti pokaže odcep proti Clautu, to je kraju, kjer je slovenski jamboree. Dolina je tu zelo široka, med cesto in strugo Celline je prostran travnik s suho travo in redkimi borovci. Tabla ob cesti ti pove, da je tam nekeje za borovci tabor slovenskih zamejskih skavtov. Zaviješ s ceste in kmalu zagledaš prve šotore. Na nekoliko nižjem travniku so drugi, poleg njih tretji, med borovci se zelenijo strehe nadaljnjih šotorov. Prvi vtis je, da si začel v »tendopoli«, tj. eno izmed številnih šotorskih naselij, ki so zaradi potresa nastale okrog vasi v Furlaniji. Toda tu ne gre za potresence, ampak za slovenske zamejske skavte in skavtinje, ki so si tu postavili svoje šotore, da v njih preživijo nekaj veselih dni.

UREDITEV TABORA

Ko se razgledaš in orientiraš, ugotoviš, da gre pravzaprav za štiri samostojna taborišča. O tem te prepričajo tudi table ob vhodu na posamezna področja: Tržaške skavtinje, Koroški skavti, Slovenski tržaški skavti, Goriški slovenski skavti in skavtinje. Vsaka skupina živi svoje lastno samostojno življenje z lastno kuhinjo in ostalim delovanjem. Istočasno pa se tudi vse skupine združijo ob določenih momentih tabornega življenja. Takšni momenti so bili prvi teden uradno odprtje jamboreeja v četrtek pred večerom, v petek tržaški večer ob tabornem ognju, v nedeljo pa skupna maša vseh skavtov in skavtinj ter gostov, ki so številni prišli obiskat fante in dekleta v prijaznem gorskem svetu.

Skavti so na tabor prišli v torek 20. julija; prihajali so ves dan, eni z avtobusi, drugi s privatnimi avtomobili. Nekaj jih je prišlo že prejšnji dan, da so pripeljali najtežjo opremo. Potem se je takoj začelo postavljanje šotorov in urejanje tabora. Gre za delo, ki ga vsak skavt dobro pozna. Ni zmeraj prijetno tako delo, a je nujno potrebno, saj gre za to, da si čim boljše urediš svoje bivanje v naravi za čas taborjenja. Po dveh dneh je bilo to storjeno.

ODPRTJE JAMBOREEJA

Četrtek 22. julija je bil določen dan, da se začne s skupnimi srečanji, saj je tudi to eden izmed namenov slovenskega zamejskega jamboreeja. Postavili so najprej skupen vhod, ob njem pet drogov za pet zastav. Ob določenih urah so se zbrali vsi na prostoru ob drogovi. To je bil do sedaj najbolj slovesen trenutek, saj so se prvič videli vsi skupaj in se lahko prešli. V krojih so stali v vrsti ob treh stranicah štirikotnika: goriški skavti, skavtinje, tržaški skavti, skavtinje, zaključevali so koroški slovenski skavti. Čudovit je bil pogled na to našo mladino, ki se je zbrala ob bregu Celline. Sami mladi nasmejani obrezi, pisane rute, skavtske srajce. Ugotovili so lahko, da jih je veliko, da je pred 25 leti na Tržaškem zasejano seme obrodilo obilo zrnja; okrog 220 jih je bilo ob tem prvem srečanju.

Slovesnost se je začela s skupno skavtsko himno »Naj skavtski duh«. Sledil je pozdrav voditelja tržaških skavtov Marijana Jevnikarja, ki je poudaril pomen tega trenutka. Zatem je pet skavtov in skavtinj pristopilo k drogovi in vsak je dvignil zastavo svoje čete: pet skavtskih zastav je zaplapolalo v večernem vetru. Vse dni do konca taborjenja bodo visele tam na drogovi kot dokaz življenjskih sil slovenskega zamejskega skavtizma.

Po dviganju zastav so se oglasili zastopniki ostalih čet in vsak je v imenu svoje čete pozdravil ta prvi slovenski zamejski skavtski jamboree. Ne bi bili skavti, če bi ne zaključili te slovesnosti še z novo pesmijo in skavtskimi klici posameznih vodov. Kdor je doživel ta trenutek, ga zlepa ne bo pozabil.

TRŽASKI VECER

Poseben trenutek v taborjenju skavtov so taborni ognji, ki so po možnosti vsak večer, če le dopušča vreme. V letošnjem programu imajo naši skavti tri skupne večere ob tabornem ognju: tržaški, goriški in koroški večer. Začeli so Tržačani kot pobudniki jamboreeja. V petek 23. julija so se po večerji zbrali ob kresu na obširnem travniku. Kot dobri organizatorji so si oskrbeli zvočnik in amplifikator. Zato je bilo lahko slediti celotnemu programu. Tržaški skavti in zlasti skavtinje so navzočim prikazali nekaj značilnosti svojega mesta in tržaških vasi. V ta namen so si sledili prizori, oziroma skeči, pesmi, recitacije, vse v veselem humorističnem tonu. Program je bil obširen, trajal je dve uri, vendar razgiban, nič utrujajoč. Ko so se Tržačani »izpovedali«, se mladina ni hotela raziti in je še naprej ob harmoniki pela ob pojemajočem kresu.

Vreme je do nedelje bilo dovolj ugodno, da so mogli brez ovir izvajati svoje programe. Dež v sredo zvečer in v četrtek zjutraj ni pokvaril dobre volje, saj skavt živiža in poje, tudi če vreme ni najlepše.

Ko sem se poslavljaval od te naše mladine, sem odhajal z vtisom, da se med njo plete vez prijateljstva in poznanstva, ki bo še bolj družila in povezovala našo slovensko zamejsko skupnost, skavtski organizaciji pa dala še novega zaleta.

Zaključek jamboreeja bo v nedeljo 1. avgusta, ko bo po kosilu poseben kulturni program za slovo.

Kir

Umrli je kardinal Döpfner

V Münchnu na Bavarskem je nenadoma umrl zadet od srčne kapi kardinal Döpfner v starosti 63 let. Svoj čas je bil Döpfner najmlajši škof v Evropi, saj je bil posvečen v škofa leta 1948, ko mu je bilo komaj 35 let. Sprva je bil škof v Würzburgu, nato je leta 1957 bil imenovan za škofa v Berlinu; leto nato je postal kardinal. Leta 1961 je pa zasedel stolico nadškofa v Münchnu, ki je škofija z največjim številom vernikov na svetu.

Kardinal Döpfner je užival velik ugled doma in po svetu. Med zadnjim cerkvenim zborom je bil eden najbolj delavnih koncilskih očetov in je koncil sprejel marsikatero njegovo misel posebno glede verske svobode in obnove Cerkve. Bil je eden štirih moderatorjev, ki so predsedovali koncilskim sejam.

Radio Trst A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih). Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 1. do 7. avgusta 1976

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Moj sin v Kirgiziji«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 15.45 Nedeljski koncert. 17.00 Olimpijske igre. 18.00 »Upor s filtrom«, drama. 20.45 Pratika. 22.10 Sodoba na glasba.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvnetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba za lahko noč.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Podvodna arheologija. 19.25 Južna Amerika igra in poje. 20.35 Donizetti: »Ljubezenski napitek«, opera.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Deželni koncerti. 18.50 Filmska glasba. 19.10 Slovenska vojna lirika. 20.35 Simfonični koncert. 21.55 Glasba za lahko noč.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 18.30 Polifonija. 19.10 A. Rebula: »Po deželi velikih jezer«. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Posvem navaden dež«, igra. 21.15 Glasba.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Dela deželnih skladateljev. 19.10 Na počitnice. 20.35 Koncert. 21.10 Glasba.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.30 Klasiki 20. stoletja. 18.55 Orkestri in zbori. 19.10 Slovenski biografski roman. 19.40 Pevska revija. 20.35 Nenavadne in skrivnostne zgodbe. 21.05 Lahka glasba.

Maša za cerkveno edinost bo v Marijinem domu, ul. Risorta 3 v Trstu v torek 3. avgusta ob 18.30. Po maši bo razgovor o letošnjem ekumenskem potovanju.

Romanje v Palestino. Letalo odpelje iz Ronk v soboto 7. avgusta ob 7.10. V nedeljo 1. avgusta ob 18. uri bo srečanje romarjev v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29) z razgovorom o poteku romanja. Vabljeni.

Zičnica na Sv. Višarje je znova začela voziti v nedeljo 25. julija. Vozni red je kakor prejšnja leta.

Srečanje slovenskih duhovnikov iz zamejstva in zdomstva bo v domu duhovnih vaj »Le Beatitudini« v Trstu (tel. 795088) 19. in 20. avgusta. Predavalca bosta dr. L. Suštar in dr. S. Steiner. Koncelebracijo v četrtek 19. avgusta bo vodil dr. L. Suštar, v petek 20. avgusta pa nadškof Peter Cololin, ki bo tudi govoril. Vodstvo srečanja pričakuje prijave! Isto velja tudi za duhovne vaje, ki bodo v istem domu 30. in 31. avgusta ter 1. septembra. Vodil jih bo prof. Anton Trstenjak.

Uprava Narodne in študijske knjižnice obvešča, da bo knjižnica zaprta za občinstvo od 1. do 31. avgusta.

V Domu v Tinjah na Koroškem bo 30. in 31. julija srečanje za izobražence. Na sporedu je pet predavanj. Prvi dan predava prof. A. Stres o temi Pluralizem in identičnost. Od iskanja smisla k veri ter Svobodno in osebnostno življenje kot krščansko osmišljanje bivanja. Naslednji dan bo prof. Fr. Rode imel dve predavanji na temo Poganstva verstva in krščanstvo ter Krščansko pojmovanje človeške osebnosti.

Mesto začasne ravnateljice otroških vrtcev je razpisalo goriško županstvo. Čas za prošnje je do 31. julija. Isto županstvo obvešča, da sprejme v začasno zaposlitev do 31. decembra 1976 inženirja, geometra, tehničnega asistenta in risarja.

DAROVI

Za Marijin dom v Rojanu: Albina Košuta ob poroki sina Edija 10.000; M. O. 20.000 lir.

Za sklad Katol. glasa: Klara Sturman, Trst, 14.000; M. L., Gorica, 2.000 lir.

Ob obletnici smrti nepozabnega moža Franca Pahor iz Sovodenj daruje žena Marija za Zavod sv. Družine 10.000, za misijone 5.000 in za Katol. glas 2.000 lir.

Za cerkev na Sv. gori: N. N. 10.000; N. N. 1.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Marcela Vatovec, Ricmanje, 10.000; družina Ota, Ricmanje, ob krstu Mihaela 10.000; družina Berdon, Pulje, ob smrti matere Ane, 20.000 lir.

Za kapelo p. Leopolda pri Domju: N. N., Mavhinje, 10.000 lir; F. C., Trst, 5.000 lir; N. N., Trst, 150 nemških mark.

Za žrtve potresa: župnija Ricmanje: 150.000; N. N., Gorica, 10.000; Marija Ostrovska iz Saleza 5.000 lir.

A. K.: za Baragov dom v Ricmanjih in za Katoliški glas po 10.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: N. N. 10.000; N. N. 20.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Ljubljanska TV

Spored od 1. do 7. avgusta 1976

Nedelja: 13.00 Olimpijske igre. 20.00 Jazz na ekranu. 20.30 Olimpijske igre. 20.05 »Na vrat na nos«. 23.00 Olimpijske igre.

Ponedeljek: 15.30 Olimpijske igre. 18.00 Štirje fantje in pes. 18.45 Mladi za mlade: Posočje. 20.00 »Sedem ponudb«, drama. 20.45 Kult. diagonale. 21.25 Kratki filmi.

Torek: 18.10 Morda vas zanima. 18.45 Ljudska umetnost in obrt. 20.00 Jugoslavlani v Trstu - reportaža. 20.30 Ponosni ljudje. 21.05 »Zanikrni tiger«. 21.55 Miniature.

Sreda: 18.10 Po sledih napredka. 18.45 Glasbeni amaterji. 20.00 »Ne bodi žalosten«, film. 21.25 Balet.

Četrtek: 18.35 Mačkon in njegov trop. 19.00 Filmska burleska. 20.00 »Najvažnejši dan življenja«. 21.05 Jugoslavlani v vojni.

Petek: 18.15 »Catch Kandy«, film. 18.45 Slovenski rock. 20.00 Kapitan Mikula mali. 20.35 Dekleta Hirošime. 21.35 Helena, sodobna žena.

Sobota: 18.25 Disneyev svet. 20.00 »Hoffman«, film. 21.45 Roža Portoroža.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo